

XXXVIII. Euskal Herriko “Ereintza” Eskulangintza azoka

EREINTZA-ARTIOLAKO AZOKA ANTOLAKUNTZA

Sarrera

Errenteriako Euskal Herriko “Ereintza” XXXVIII. Artisautza Azoka, apirilaren 29tik maiatzaren 1era bitartean ospatu da aurtan, hau da ostiraletik igandera, Merkatuzar Kultur Guneko “Jose Luis Caso” aretoan. Azoka Ereintza Elkarteak eta Artiola Artisautzaren Guneak antolatu dugu, Gipuzkoako Foru Aldundiak eta Errenteriako Udalak babestuta. Kuxta Fundazioaren babesa ere jasotzen du.

Aurtengo edizioan, 44 artisau tailerrek parte hartu dute. Gehienak gipuzkoarrak, eta gainerakoak Euskal Herriko txoko guztietatik etorriak. Osagarri bezala, Estatuko beste toki batzuetakoek ere parte hartu dute.

Errenteriako Azokak garrantzi handia du Euskal Herriko artisautza-azoken artean, bai bere

antzinatasunagatik, bai bere antolamenduagatik. Hori dela eta, erakusleiho aparta da artisautzat produktuak zuzenean saltzeko aukera eskaintzen baitie, eta bertan parte hartze soilak, kalitatezko zigilu bat suposatzen du euren tailerrentzat.

Ildo horretatik, ez dugu ahaztu behar artisautza bizimodu bat ere badela. Artisauek sormenean oinarritutako bizimodua daramate, euren eskuak eta ezagutza teknikoak erabiltzen dituztela beraien produktuak egiteko.

Trantsizioa: Ereintzatik Artiolara

Aurtengo edizioak aro baten bukaera eta berri baten hasiera suposatu du Ereintzarentzat. 2007-2008 urte bitartean, Ereintzak gogoeta-prozesu bat abiarazi zuen, “Eskulangintza Azoka aztertzeke”:

- Beharrezkoa zen artisautzaren “presentzia jarraitua”, jarduerak ikusgaitasuna izan zezan.
- Sektorearen “profesionalizazioa” ezinbesteko lan-ardatza zen.
- Erreterian Artisautzaren Erreferentziazko Gune bat sortzea beharrezkoa zen bi behar horiek betetzeko.

Hala bada, 2010ean, Gabiltza, Lur eta Artisau artisauen elkarteekin batera sortu zen Artiola proiektua. Proiektu orokorrago bat, Ereintza barnean zelarik, Euskal Herriko artisautza sustatzeko goian aipatutako helburuak oinarri. Beraz, Artiolak hasiera-hasieratik onartu zuen Azoka erakusle-oiho ona zela artisautzaren sektorean sustatu nahi zituen balioak ezagutzera emateko.

Aldaketek beti dakarte ordura arte lortutako erosotasuna galtzea. Baina aldaketak, hain zuzen ere, etengabeak izan dira Azokaren 37 urteko bilakaeran, eta haren indargune izan dira, gainera. Eta oraingoa, gure ustez, inflexio-puntua izan daiteke, Azokarentzat ez ezik, baita Euskal Herriko eskulangintzarentzat ere. Azokaren antolakuntza eskualdatzeak berekin ekarriko du Euskal Herriko eskulangintzako sare asoziatiboaren ehuneko handi batek elkarrekin lan egitea Artiolaren bidez. Guzti honek beharrezkoa egiten du Ereintzak Artiolaren esku uztea Erretereriako Euskal Herriko Eskulangintza Azoka.

Artisauen hautaketa-prozesua

Erretereriako Artisautza Azokaren xedea izan da, 37 urteko ibilbide luzean urtez-urte lortutako sonari eustea, tailer parte-hartzaileak arretaz aukeratuta. Azokan parte hartu duten artisauen aukeraketa mimo handiz egin du beti Ereintza Elkar-teak, zentzu horretan Artiolak bultzatzen dituen bikaintasunaren balio eta irizpideekin bat eginaz.

Irizpide horiek alderdi orokor hauek hartzen dituzte kontuan: produktuen kalitatea eta berrikuntza, lanbideen aniztasuna, parte hartzen duten tailerren txandatzeara eta berrien presentzia, eta Euskal Herriko lurralde guztien ordezkaritza. Era berean, ahalegin handia egin da azokari kalitatezko plusa emango dioten kanpoko tailer bereziak ekartzeko ere.

Aipatu den bezala, 44 eskulangintza-lantegik parte hartu dute aurtengo edizioan, eta horietako 17 inoiz etorri gabeak Erretereriako Azokara; beraz, parte-hartzaile guztien % 38 berriak izan dira.

Nabarmentzekoa da 2015. urteko edizioan izandako 14 tailerrek bakarrik errepikatu dutela aurtan; horrek esan nahi du berrikuntza eta txandakatze aipagarria izan dela artisauetan eta langintzetan.

Materialak eta erakusleak

Hona hemen aurtan gurekin izan ditugun 44 erakusleen jatorria: Gipuzkoa (22), Bizkaia (4), Nafarroa (5), Araba (6), Iparraldea (1), Espainiako Estatuko beste erkidego batzuk (6)

Aurtan, material hauek izan ditugu ikusgai:

Zura (6): Zur-tailla, Sareta eta Altzariak (2); Zuraren eraldaketa (1); Betaurrekoak (1); Jostailuak (1); Otargintza (1).

Burdina eta metala (3): Forjaketa artistikoa (1); Metalezko Lanparak (1); Galdaketa brontzean (1).

Bitxigintza (5): Bisuteria erretxinean (1); Bitxigintza (3); Bisuteria "fimo" orean (1);

Beira (4): Sortze-beiragintza (1); Grabatua (1); Beira eta Dekorazioa (1); Beirateak (1).

Buztina eta harria (4): Sortze-hargintza (1); Zeramika (2); Hilobi-arteak (1).

Ehuna (9): Tindagai Naturalak (1); Ehun-arteak zetan eta Diseinua (2); Jantzien Margoketa (1); Artileak eta zetak (1); Estanpazioa (1); Tapizak (1); Espartinak (1); Burukoak eta Kapelak (1).

Larrua (5): Oinetakoak (1); Larrugintza (3); Poltsoak (1).

Papera eta kartoia (5): Paperezko Lanparak (1); Koadernaketa (2); Iruditeri Naturalista (1); Txotxongiloak (1)

Bestelakoak (3): Xaboiak eta Kosmetika (1); Surfeko Oholak (1); Diseinua Birziklatutako Osa-gaiekin (1).

Berrikuntzak eta nabarmentzeko lantegiak

Nabarmendu beharreko lehen berrikuntza Azokaren sarrera nagusiko dekorazioa izan da.

Elementu birziklatuak erabiliz instalazio eder eta berritzaile bat sortu dute lau artisau-artistek:

PALEIKE. Palet birziklatuz altzariak egiten ditu, hondakin bat objektu desiragarri bilakatuz.

AINHOA MUJIK. Publizitateko eta egunkarietako papera erabiliz altzariak eta objektuak sortzen ditu, saskigintza tradizionala oinarritzat hartuta.

IDOIA ELOSEGI. Papera, bizikleten erradio eta hagnak erabiliz, eskultura-piezak eta zutikako nahiz sabaiko lanparak eta aplikeak sortzen ditu.

DOLO NAVAS. Artista polifazetikoa da, eta beira eta ehun birziklatuak lantzen ditu. Bere lanaren adibide gisa, sarreran zintzilikatua zegoen botilen ipurdiekin egindako errezel erraldoia.

Azpimarratu behar da, aurtengo tailerren artean badirela nazioko eta nazioarteko lehiaketetan hainbat sari jaso dituztenak edo bere produktuak atzerrian saltzen dituztenak.

LUIS PARADES. 2003az geroztik beira lantzen duen artisau asturiarra. Sortzaile handia da, eta hainbat teknika menderatzen ditu. Zenbait aipamen jaso ditu, hala nola Getxoko diseinuko 1. saria eta pieza berdingabearen 2. saria Oviedoko "La Rosaleda de Artesanos" azokan. Finalista izan da Artisautzako Sari Nazionalen V. Edizioan, Innova kategorian. Haren lanaren jatorria esperimentazioa eta adierazpen-lengoaia berrien bilaketa dira, betiere beira erabiliz oinarritzko materia gisa eta metalak erantsiz, elementu lagungarri eta euskarri gisa. Luis Parades egungo panorama artistikoaren abangoardia plastiko muturrekoen

kokatu behar da. Bere piezak munduan zehar sal-
tzen dira.

IMANOL OSA. Zumaian jaio zen, eta Bartzelonan bizi da. Barne-diseinua ikasi zuen Bartzelonako EINA eskolan, eta artearen munduan murgildu zen, ohiko objektuak berrerabili eta pieza berdingabeak sortuz. Hasiara-hasieratik, argia ipini nahi izan zion aurkitzen zuen orori, eta, ondorioz, lanparak diseinatzen eta fabrikatzen hasi zen. Imanolek dioenez, bere lana artisauen lanari egin nahi dion omenaldia da, baina ikuspegi berriago batetik, birziklatzea eta lehendik erabilitako materialen berrerabilpena erantsiz: pianoen teklekin egindako lanpara adibidez. Bere lanak Bartzelonako “Drap Art” birziklatze-erakusketa ospetsuan ikusi daitezke.

TILOMAR. Asturiar lantegi honetan 30 urte daramatzate larrua lantzen. Pixkanaka, presakuntzari eta ikerkuntzari esker, Espainiako maila ertain-altuko marka ugari dendetan eta atzerrian saltzea lortu dute. Poltsak lantegian ekoizten dituzte oso-osorik, bai diseinuari dagokionez, bai fabrikazioari dagokionez. Haien helburua: denboraldi bakoitzean diseinu pertsonal eta berritzaile harrigarriak merkaturatzea. Mundua eta bertako biztanleak dituzte inspirazio-iturri. Lanari ekin eta formak nahiz koloreak lantzen hasi aurretik informazioa bilatzea da haien sekretuetako bat.

TULAYTELMO. Arte plastikoetan eta diseinuan diharduen enpresa arabarra da. Hainbat euskarri erabiltzen ditu, eta, bereziki, moda eta osagarriak garatzen ditu: jantzi berdingabeak, eskuz margotuak, hainbat inprimatze-teknika erabiliz. Bilboko Art and Fashion lehiaketako finalistak izan dira,

eta 2010eko “Muralia” Artea Kalean Lehiaketa irabazi zuten 10x4 metrozko horma-irudi batekin, baita 2012ko Blas Arratibel saria ere. Aurten, Tamayo paper-dendak antolatutako DonostiArtean Nazioarteko III. Azokarako kartel-lehiaketaren saria irabazi dute.

LA CANDELA. Arte Ederretan lizentziaduna da, eta artisautzako zenbait prozesu eta teknika erabiltzen ditu luminariak sortzeko. Zuntz naturaleko paperak, pigmentuak, zati begetalak eta mineralak erabiltzen ditu, eta euskarri gisa, aldiz, pantailetarako material espezifikoak, argi-iturriak ematen duen beroa jasateko egokiak. Helburua: funtzionaltasunaren eta estetikaren arteko harreman egokia aurkitzea.

JAVIER MURILLO. Fauna basatiaren erreplikak egiten ditu tamaina errealean, bai satitsu txikiak, baita hegan doazen ugatz handienak ere. Erreplika horien bidez, Javier Murillok taxidermiaren alternatiba bat proposatzen du.

Animalien imajinagintza naturalista eta naturako beste elementu batzuen irudikapen errealean espezializatuta dago, eta hezkuntzara eta dibulgaziora bideratzen da, nagusiki. Euren akabera zehatz eta errealistei esker, erreplika hauek taxidermiaren benetako alternatiba dira dibulgazioaren arloan (interpretazio guneak adibidez), edo amu gisa erabil daitezke landako ikerkuntzaren arloan.

NI*AM. Amaya Estanga *diziplina anitzeko artista-artisaua da. Bere lanak hainbat alor hartzen ditu: inprimatzea, litografia, argazkigintza eta batezere ehunaren diseinua eta txantiloia. Lana egiten duen arlo bakoitzean, prozesuen ikerketa eta esuzteko erreakzioa gustukoenak ditu. Banako-*

tasun kontzeptua, eksklusibotasuna eta estiloa bilatzen du aldi oro: begiratzeko, gozatzeko eta erabiltzeko arte bat azken batean. Testurak ditu gogoko eta bere bildumak, naturaren elementuetan iradokituak, era askotarikoak dira bai itxuraz nola testuretan edo koloretan. Bere oinarrizko produktua estanpatuak dira, eta haiekin bere markako ehun-estanpatu eksklusiboko osagaiak eta janzteko arropak egiten ditu.

Azokako sariak

Ohikoak bihurtu diren bi sari hauek helburu honen sortuak dira: artisauek ahalegin berezia egitea kalitatezko produktuak sortzeko eta produktu horiek ahalik eta hobekien aurkezteko. Bi sariak 350 eurokoak dira, gehi diploma bat. Epaimahaia berriz, hainbat arlotako profesionalek osatzen dute.

Artisau Produktuaren Kalitatearen Saria: Azokako pieza onena aurkezten duenarentzat saria, parametro hauen arabera:

- Ikerketa eta esperimentazioa, bai materialetan, bai ekoizpen-tekniketan
- Diseinua eta estiloen berritasuna. Erabilgarritasuna
- Kalitate artistikoa
- Produktuaren lanketa eta akaberaren fintasuna

Aurtengo irabazlea Joseba Lekuona gertatu da, “HARTEA” tailerraren burua. Irabazleak gastronomian erabiltzeko lan handiko euskarri berezia ekoiztu du. Epaimahaiaren ustez lan horretan bertako harrien erabilera, ofizioa, ikerketa, abangoardiko diseinua eta erabilgarritasuna batera uztartzea lortu du artisauek.

Hona hemen bere buruari buruz diona: “22 urte luze hargintza lanbidean egin dituen artisauek nauzue. Urte horietan era guztietako proiektuak egin izan ditut, bai eraikuntza alorrekoak, bai hezkuntza nahiz zahar-berritze lanak... betiere teknika zaharrak eta jarrera artistikoak ikastea lehenetsiz. 2006tik aurrera, Hartearekin, bakarkako bideari ekin diot, helburua esperimentazioan jarrita, dela formekin, dela materialekin eta erabilerekin.

Harriaren dardarizoak hunkituta inguratzen naiz proiektuetara. Oliao egiteko erabiltzen zen harrizko ontzi erraldoia zahar-berritzeko lanetik hasita, herriko plazan jartzeko eskulturekin segi, hilarrian ikurrak zizelkatu, lorategiko harresia egitea, zirrikitu bakoitzetik munduari antzemanenez, eta zer esan marmol-harria gurituz sentitzen denaz, gure begien aurrean ikusten dugularik meharen bilakaera, harrobitik erreskatatuta, hartxintxa xumea izateko etorkizun ia seguruari izkin eginda.”

Erakusmahai Onenaren Saria: Erakusmahairik onena aurkezten duenari ematen zaio. Erakusmahai atontzeko, nor bere lehengaiak edo produktu bukatuak erabili behar ditu, edo prestatze-fasean daudenak ere izan daitezke, baldin eta bere espezialitatearekin zerikusi zuzena badute. Saria emateko orduan, aurkezpena eta kalitate estetiko hartzen dira kontuan.

“MARYAHERMOSO” tailer arabarraren burua den María García izan da sari honen irabazlea, aurkeztu duen bere stand koloristaren bitartez. Enpresa-zientzetan lizentziaduna, artearen mundura hurbiltzen da, marrazketa, pintura eta ehunari buruzko ikastaroak eginaz, Arte Ederretako ikasketekin osatuz. Bere lanetan ehunezko material ezberdinak erabiltzen ditu (feltroa, jutea, artilea eta abar) bere produktu-sorta ugaria egiteko: tapizak, eskulturak, koadroak, loreak eta xalak adibidez. Behe-bilbea ere lantzen du.

Hainbat erakusketa eginak ditu baita sari batzuk jaso ere: hala nola Artisautzaren Jaengo Kutzaren Lehengo Saria “Tapizak eta Ehunak” arloan, edo “Blas Arratibel” deritzan Lehiaketan.

III. Kartel lehiaketa

Hirugarren aldiz, Kartel Lehiaketa antolatu da aurten ere, kartel irabazlearen bidez Azokaren irudi berria agirian jartzeko. Irabazlea Nerea Erasun Urroz doneztebetar neska gaztea izan da “ERREMENTARIAREN ETXEAN ZOTZA NAGUSI” deritzan kartelarekin. Saria 600 euroko da.

Inaugurazioa

Inaugurazio-ekitaldia apirilaren 29an izan zen, ostiralean, eguadi 12:00etan. Lurdes Uranga Ereintza Elkarteko lehendakariaren ongiatorriaren ondotik, Errenteriako alkateak, Julen Mendoza jaunak, Azokak urtez-urte berrasmatzeko duen ahalmena goraiatu ondoren, Udalak Azokarekin eta Artiolarekin duen konpromisoa adierazi zuen. Irekiera ofizialaren ondoren, XXXVIII. edizioko erakustokiak bisitatu zituzten agintariek.

Azken hitza

Aurrez esan dugun bezala, aurtengo Azoka Ereintza Elkartek antolatu duen azken azoka izan da, honela urte luzeko bakarkako ibilbideari amaiera emanaz. Aurrerantzean ARTIOLA proiektuaren barruan lana eginaz, hari testigua eta ardu-

ra ematen dio beste hainbeste urtez azoka aurrera eraman dezan, orain arteko ilusio eta gogo berberekin. Azokaren sorrera gogoratzeko helburuarekin eta jarraitasunaren seinale bezala, hor geratuko da etorkizunerako bere izen berria: Euskal Herriko "Ereintza" Eskulangintza Azoka.

Ospatu berri dugun XXXVIII. Euskal Herriko Eskulangintza Azoka eta bera egitea ahalbidetu duten guztiei eskerrak ematea besterik ez zaigu gelditzen. Lehenik, parte hartu duten artisauek guztiei, bereziki kanpotik etorritakoei. Era berean, eskerrak urtez urte azokara hurbiltzen diren bisitariei, arreta eskaini diguten komunikabideei, gure laguntzaile bolondresei, eta, nola ez, laguntza eta diru-babesa ematen diguten erakundeei: Gipuzkoako Foru Aldundiari, Errenteriako Udalari eta Kutxa Fundazioari. Bihoakie, berriro, guztiei, gure eskerrik beroena.